

Міністерство освіти і науки України
Департамент науки і освіти
Харківської обласної державної адміністрації
Комунальний заклад
«Харківська гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор Г. Ф. ПОНОМАРЬОВА

15 листопада 2017 року

П О Р Я Д О К

**ОЦІНЮВАННЯ ЗДОБУТИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ
ВИЩОЇ ОСВІТИ ВІДПОВІДНО ДО ВИМОГ КРЕДИТНОЇ
ТРАНСФЕРНО- НАКОПИЧУВАЛЬНОЇ СИСТЕМИ ОРГАНІЗАЦІЇ
ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ**

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні Вченої ради

(протокол № 4 від 15.11.2017 р.)

Харків, 2017

Реалізація основних завдань контролю здобутих компетентностей здобувачів вищої освіти у КЗ «ХГПА» ХОР досягається системними підходами до оцінювання та комплексністю застосування різних видів контролю. Згідно з діючою в Академії системою комплексної діагностики здобутих компетентностей здобувачів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка здобутих компетентностей здобувачів здійснюється за 100-бальною системою.

форми контролю здобутих компетентностей здобувачів:

- поточний;
- підсумковий модульний;
- семестровий підсумковий (залік, екзамен).

Оцінювання здобутих компетентностей здобувачів в Академії здійснюється за 100- бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу Європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FХ, F).

СИСТЕМА ПОТОЧНОГО КОНТРОЛЮ ЗДОБУТИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ ЗДОБУВАЧІВ, КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ

Поточний контроль здобутих компетентностей здобувачів здійснюється шляхом проведення двох модульних контролів та тематичних контрольних робіт протягом семестру; підсумковий контроль здобутих компетентностей здобувачів проводиться шляхом складання іспиту.

Завдання та форми контролю здобутих компетентностей здобувачів

Органічною складовою освітнього процесу є контроль здобутих компетентностей здобувачів, до основних завдань контролю здобутих компетентностей належать:

- підвищення мотивації здобувачів до систематичної активної роботи впродовж навчального року, переорієнтація їхніх цілей з отримання позитивної оцінки на формування стійких здобутих компетентностей;
- систематизація здобутих компетентностей та активне їх засвоєння упродовж навчального року;
- недопущення розриву між завданнями, що виносяться для контролю і програмою дисципліни;
- відкритість контролю: ознайомлення здобувачів на початку вивчення дисципліни з контрольними завданнями та всіма формами контрольних заходів і критеріями їх оцінювання;
- подолання елементів суб'єктивізму при оцінюванні здобутих компетентностей, що забезпечується складанням контрольних завдань та іспитів у письмовій формі із застосуванням 100-бальної шкали оцінювання;
- забезпечення належних умов вивчення програмного матеріалу і підготовки до контрольних заходів, що досягаються шляхом чіткого їх розмежування за змістом й у часі;

- розширення можливостей для всебічного розкриття здібностей здобувачів, розвитку їх творчого мислення та підвищення ефективності роботи викладацького складу.

Під час вивчення дисциплін застосовується **поточний і підсумковий** контроль здобутих компетентностей здобувачів. Останній здійснюється у формі іспиту. Зазначені форми контролю тісно взаємопов'язані й організуються так, щоб стимулювати ефективну самостійну роботу здобувачів протягом семестру і забезпечити об'єктивне оцінювання їх здобутих компетентностей .

Об'єктом оцінювання здобутих компетентностей здобувачів є програмний матеріал дисципліни різного характеру і рівня складності, засвоєння якого відповідно перевіряється під час поточного контролю і на іспиті.

Завданням поточного контролю є перевірка розуміння та засвоєння певного матеріалу, вироблених навичок проведення розрахункових робіт, умінь самостійно опрацювати тексти, здатності осмислити зміст теми чи розділу, умінь публічно чи письмово представити певний матеріал (презентація).

Поточний контроль здобутих компетентностей здобувачів денної форми навчання

В процесі поточного контролю здійснюється перевірка запам'ятовування та розуміння програмного матеріалу, набуття вміння і навичок конкретних розрахунків та обґрунтувань, опрацювання, публічного та письмового викладу (презентації) певних питань дисципліни.

Об'єктами поточного контролю здобутих компетентностей здобувачів є:

- систематичність та активність роботи на семінарських (практичних) заняттях;
- виконання завдань для самостійного опрацювання;
- виконання модульних завдань.

У разі невиконання завдань поточного контролю з об'єктивних причин, здобувач має право скласти їх індивідуально до останнього практичного заняття за дозволом декана. Порядок такого контролю визначає викладач.

Результати поточного контролю здобутих компетентностей вносяться до журналу і враховуються при виставленні підсумкового балу за опанування дисципліни.

Поточний модульний контроль здійснюється двічі за семестр:

- I модуль здійснюється на 7-9 тижні;
- II модуль здійснюється на 14-16 тижні.

Форми проведення модульного контролю:

- тематичне тестування;
- письмова контрольна робота.

Склад завдань модульного контролю та їх структура визначаються лектором (відповідальним по спеціальності) з урахуванням форми навчання, особливостей спеціальності тощо. Тематичний контроль базується переважно

на закритих тестах та нескладних розрахункових завданнях. До складу письмової модульної контрольної роботи, зважаючи на форму навчання, специфіку спеціальності, групи, ступінь підготовленості та активності групи, продемонстрованих на практичних заняттях, можуть включатися (у різній кількості та співвідношенні):

- теоретичні запитання нормативного або проблемного характеру;
- тестові завдання;
- аналітичні завдання;
- практично-виконавські завдання.

Поточний контроль проводиться на кожному семінарському, практичному/ індивідуальному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на семінарських заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

При контролі систематичності і активності роботи здобувача на практичних заняттях оцінці можуть підлягати: рівень здобутих компетентностей, продемонстрований у відповідях і виступах на практичних заняттях; активність при обговоренні питань, що винесені на практичні заняття; результати експрес-тестування тощо.

При контролі виконання завдань для самостійного опрацювання оцінці можуть підлягати: самостійне опрацювання тем в цілому чи окремих питань; виконання домашніх завдань; виконання індивідуальних аналітично-розрахункових ситуаційних завдань; виконання індивідуальних робіт з елементами наукового дослідження в галузі педагогіки та психології; підготовка рефератів, аналітичних і бібліографічних оглядів тощо.

Критерії поточного оцінювання здобутих компетентностей здобувачів

Усний виступ та виконання письмового завдання, тестування	Критерії оцінювання
5	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
4	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в

	основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань
3	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1	Частково володіє навчальним матеріалом, не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Доповнення виступу:

2 бали – отримують здобувачі, які глибоко володіють матеріалом, чітко визначили його зміст; зробили глибокий системний аналіз змісту виступу, виявили нові ідеї та положення, що не були розглянуті, але суттєво впливають на зміст доповіді, надали власні аргументи щодо основних положень даної теми.

1 бал отримують здобувачі, які виклали матеріал із обговорюваної теми, що доповнює зміст виступу, поглиблює знання з цієї теми та висловили власну думку.

Суттєві запитання до доповідачів:

2 бали отримують здобувачі, які своїм запитанням до виступаючого суттєво і конструктивно можуть доповнити хід обговорення теми.

1 бал отримують здобувачі, які у своєму запитанні до виступаючого вимагають додаткової інформації з ключових проблем теми, що розглядається.

Ведення опорного конспекту лекції:

Опорний конспект лекції (ОКЛ) – вид навчально-методичного посібника, в якому у стисло і системно викладено основний теоретичний матеріал у формі основних понять і положень, що структурно й логічно пов'язані між собою. Дані поняття та положення є лише опорними сигналами, вони вимагають пояснень і визначень, що мають записати студенти під час лекції. Його ведення сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами, теоріями тощо.

Кожен здобувач повинен мати ОКЛ на лекціях і вести в ньому записи власноруч. Під час аудиторної роботи з ОКЛ здобувачі записують основні тези лекції та пояснення викладача у визначеному в конспекті полі. Під час самостійної роботи рекомендується доповнити записи лекції та завершити виконання завдань, що були зазначені в Робочій програмі та ОКЛ.

2 бали нараховуються здобувачам, які в повному обсязі самостійно і творчо опрацювали всі питання лекції і вільно володіють її змістом.

1 бал нараховується здобувачам, які опрацювали лише окремі питання лекції і не достатньо вільно володіють її змістом.

Ведення конспекту першоджерел

2 бали отримують здобувачі, які опрацювали всю необхідну обов'язкову літературу, засвоїли її основні теоретичні положення, вміють їх пояснити і розтлумачити.

1 бал отримують здобувачі, котрі опрацювали не всю необхідну літературу, не завжди розуміють її вихідні теоретичні положення, поверхово їх пояснюють.

Підсумковий модульний контроль проводиться з метою визначення стану успішності здобувачів вищої освіти за період теоретичного навчання. Підсумковий модульний контроль здобутих компетентностей здобувачів здійснюється через проведення аудиторних письмових контрольних робіт або тестування.

Критерії підсумкового модульного оцінювання здобутих компетентностей здобувачів

Письмова контрольна робота або тестування	Критерії оцінювання
25-30	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань,

	використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
20-24	Достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість тестових завдань.
15-19	В цілому володіє навчальним матеріалом викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових відповідей, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, без використання необхідної літератури допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину тестових завдань.
7-14	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
1-6	Частково володіє навчальним матеріалом не в змозі викласти зміст більшості питань теми під час усних виступів та письмових відповідей, допускаючи при цьому суттєві помилки. Правильно вирішив окремі тестові завдання.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Сума балів, накопичених здобувачем вищої освіти за виконання всіх видів поточних навчальних завдань (робіт) на практичних (семінарських) заняттях та на підсумковому модульному контролі, свідчить про ступінь оволодіння ним програмою навчальної дисципліни на конкретному етапі її вивчення. Протягом семестру студенти можуть набрати від 0 до 100 балів, що переводяться у національну шкалу оцінювання і відповідно у шкалу ЄКТС. Кількість балів відповідає певному рівню засвоєння дисципліни:

За системою КЗ «ХГПА» ХОР	За шкалою ECTS	За національною шкалою	Характеристика
90-100	A	Відмінно	Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми, вміє

			вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому. Брав участь в олімпіадах, конкурсах, конференціях тощо.
82-89	B	Добре	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
74-81	C	Добре	Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
64-73	D	Задовільно	Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-63	E	Задовільно	Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	Fx	Незадовільно	Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної

			дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	Незадовільно	Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

Підсумковий семестровий контроль – це підсумкове оцінювання результатів навчання здобувача вищої освіти за семестр, що здійснюється в академії у формі заліку та екзамену. На підсумковий семестровий контроль виносяться питання, задачі, ситуаційні завдання тощо, що передбачають перевірку розуміння здобувачами вищої освіти програмного матеріалу дисципліни в цілому та рівня сформованості відповідних компетентностей після опанування курсу.

Підсумковий семестровий контроль оцінюється від 0 до 100 балів і переводиться у національну шкалу та шкалу ЄКТС. Шкала ЄКТС ґрунтується на рейтингу здобувачів вищої освіти у складі потоку/курсу:

– здобувачам вищої освіти, які повністю оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, можуть дати відповіді на всі питання курсу, опанували рекомендовану літературу, виставляють оцінку А. При цьому оцінку – 100 балів можуть отримати тільки здобувачі вищої освіти, які, крім відмінних здобутих компетентностей за програмою дисципліни, виявили активність в науково-дослідній роботі за тематикою курсу, стали призерами студентських олімпіад, виступали на конференціях тощо;

– здобувачам вищої освіти, які оволоділи програмою навчальної дисципліни на творчому рівні, проте у відповідях допустили неточності, ставлять оцінку В;

– здобувачам вищої освіти, які в основному оволоділи програмою навчальної дисципліни на продуктивному рівні, проте у відповідях допускають несуттєві помилки, ставлять оцінку С;

– здобувачам вищої освіти, які показали задовільні результати оволодіння навчальною програмою дисципліни на репродуктивному рівні й при відповідях допускають помилки, ставлять оцінку D;

– здобувачам вищої освіти, які виявили мінімально достатній рівень здобутих компетентностей з дисципліни, необхідний для продовження навчання, вивчили основні терміни курсу та орієнтуються в матеріалі базового підручника, ставлять оцінку E.

Здобувачі вищої освіти, які за результатами вивчення дисципліни отримали незадовільні оцінки FX, повинні додатково виконати індивідуальні завдання для підвищення рівня своїх здобутих компетентностей і при оцінці FX повторно перескласти підсумковий контроль.

**КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ
ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ
НА ПРАКТИЧНИХ (СЕМІНАРСЬКИХ) ЗАНЯТТЯХ**

Якісними критеріями оцінювання опитування здобувачів із теоретичного матеріалу в усній чи письмовій формі є:

1. Повнота відповіді або виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень сформованості логічних умінь:

- елементарні дії;
- операція, правило, алгоритм;
- правила визначення понять;
- формулювання законів і закономірностей;
- структурування суджень, умовиводів, доводів, описів.

Якісними критеріями оцінювання виконання практичних (семінарських) завдань здобувачами є:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- неповна;
- повна.

2. Рівень самостійності здобувача

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Рівень навчально-пізнавальної діяльності

- репродуктивний;
- алгоритмічний;
- продуктивний;
- творчий.

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень здобувачів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
A	Високий рівень	5	Відповідь або завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач володіє узагальненими знаннями з предмета, аргументовано використовує їх

			<p>у нестандартних ситуаціях; вміє застосовувати вивчений матеріал для внесення власних аргументованих суджень у практичній педагогічній діяльності. Здобувач має системні, дієві здібності у навчальній діяльності, користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми.</p>
B	Високий рівень	4,5	<p>Відповідь і завдання – повні з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. Здобувач вільно володіє вивченим матеріалом, зокрема, застосовує його на практиці; вміє аналізувати і систематизувати наукову та методичну інформацію. Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача.</p>
C	Достатній рівень	4	<p>Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання без допомоги викладача. Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; знання є достатньо повними; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях. Відповідь його повна, логічна, обґрунтована, але з деякими неточностями. Здатен на реакцію відповіді іншого здобувача, опрацювати матеріал самостійно, вміє підготувати реферат і захистити його найважливіші положення.</p>
D	Середній рівень	3,5	<p>Відповідь і завдання відзначаються неповнотою виконання за консультацією викладача. Здобувач володіє матеріалом на початковому рівні (значну частину матеріалу засвоює на репродуктивному рівні). З допомогою викладача здатен відтворювати логіку наукових положень;</p>

			має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки; відповідь його правильна, але недостатньо осмислена
Е	Початковий рівень	3	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. Здобувач володіє навчальним матеріалом, виявляє здатність елементарно викласти думку. Здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів; з допомогою викладача виконує елементарні завдання; контролює свою відповідь з декількох простих речень; здатний усно відтворити окремі частини теми; має фрагментарні уявлення про роботу з науково-методичним джерелом, відсутні сформовані уміння та навички
Х	Низький	2	Відповідь і завдання відзначаються фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Теоретичний зміст курсу засвоєно частково, необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.

Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів на семінарських (практичних) заняттях

Оцінка	Критерії оцінювання
5 балів	Оцінюється робота здобувача, який у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно, самостійно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу, вільно послуговується науковою термінологією, розв'язує задачі стандартним або оригінальним способом, наводить аргументи на підтвердження власних думок,

	здійснює аналіз та робить висновки.
4 бали	Оцінюється робота здобувача, який достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає, в основному розкриває зміст теоретичних запитань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову літературу, розв'язує задачі стандартним способом, послуговується науковою термінологією. Але при висвітленні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі неістотні неточності та незначні помилки.
3 бали	Оцінюється робота здобувача, який відтворює значну частину навчального матеріалу, висвітлює його основний зміст, виявляє елементарні знання окремих положень, записує основні формули, рівняння, закони. Не здатний до глибокого, всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, не користується необхідною літературою, допускає істотні неточності та помилки.
2 бали	Оцінюється робота здобувача, який не володіє навчальним матеріалом у достатньому обсязі, проте фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає окремі питання навчальної дисципліни, не розкриває зміст теоретичних питань і практичних завдань.
1 бал	Оцінюється робота здобувача, який не в змозі викласти зміст більшості питань теми та курсу, володіє навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ, допускає істотні помилки, відповідає на запитання, що потребують однослівної відповіді.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Якісними критеріями оцінювання виконання індивідуальних завдань здобувачами є:

1. Повнота виконання завдання:

- елементарна;
- фрагментарна;
- повна;
- неповна.

2. Рівень самостійного опанування здобутих компетентностей

- під керівництвом викладача;
- консультація викладача;
- самостійно.

3. Сформованість навчально-інформаційних здібностей (роботи з підручником, володіння різними способами читання, складання плану, рецензій, конспекту, вміння користуватися бібліотекою, спостереження, експеримент тощо)

4. Сформованість навчально-інтелектуальних здібностей (визначення понять, аналіз, синтез, порівняння, класифікація, систематизація, узагальнення, абстрагування, вміння відповідати на запитання, виконувати творчі завдання тощо);

5. Рівень сформованості фахових методичних здібностей:

- низький – володіння умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу;
- середній – вміння вибирати відомі способи дій для виконання фахових завдань;
- достатній – застосовує набуті знання у стандартних практичних ситуаціях;
- високий – володіння умінням творчо-пошукової діяльності.

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи
(денна форма навчання)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Повний обсяг виконання	3 бали
2.	Якість виконання	3 бали
3.	Самостійність виконання	3 бали
4.	Поєднання теорії з практикою	3 бали
5.	Логіка та структура викладу	3 балів
6.	Аргументація власного погляду на аналіз питання	8 балів
7.	Презентація результатів	7 балів
	Разом	30 балів

Критерії оцінювання завдань самостійної роботи
(заочна форма навчання)

№ з/п	Критерії оцінювання роботи	Максимальна кількість балів за кожним критерієм
1.	Повний обсяг виконання	5 балів
2.	Якість виконання	5 балів
3.	Самостійність виконання	5 балів
4.	Поєднання теорії з практикою	5 балів
5.	Логіка та структура викладу	5 балів
6.	Аргументація власного погляду на аналіз питання	10 балів
7.	Презентація результатів	10 балів
	Разом	45 балів

Критерії оцінювання самостійної роботи студентів

За шкалою ECST	Рівень навчальних досягнень здобувачів	Оцінка	Критерії оцінювання навчальних досягнень здобувачів
A	Високий рівень	5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається повнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Визначає рівень поінформованості, потрібний для прийняття рішень. Вибирає інформаційні джерела, адекватні цілі проекту. ▪ Користується широким арсеналом засобів доказу своєї думки, вирішує складні проблемні завдання методичного характеру; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування педагогічних явищ; уміє ставити та розв'язувати проблеми ▪ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. Володіє уміннями творчо-пошукової діяльності.
B	Високий рівень	4,5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання – повні, з деякими огріхами, виконані без допомоги викладача. ▪ Планує інформаційний пошук; володіє способами систематизації інформації; ▪ Використовує загальновідомі доводи у власній аргументації, здатен до самостійного опрацювання навчального матеріалу; виконує дослідницькі завдання, але потребує консультації викладача. ▪ Робить висновки і приймає рішення у ситуації невизначеності. Володіє уміннями творчо-пошукової діяльності.
C	Достатній рівень	4	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається неповнотою виконання без допомоги викладача. ▪ Інтерпретує отриману інформацію у контексті своєї діяльності. Критично ставиться до отриманої інформації; наводить аргументи ▪ Здобувач може зіставити, узагальнити, систематизувати інформацію під керівництвом викладача; вільно застосовує вивчений матеріал у стандартних педагогічних ситуаціях.

D	Середній рівень	3,5	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається неповнотою виконання за консультацією викладача. ▪ Застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з декількох джерел; має фрагментарні навички в роботі з підручником, науковими джерелами; має стійкі навички роботи з конспектом. Усвідомлює, якою інформацією з питання він володіє, а якою – ні; ▪ Може аналізувати навчальний матеріал, порівнювати і робити висновки, може самостійно оволодіти більшою частиною навчального матеріалу. ▪ Вибирає відомі способи дій для виконання фахових методичних завдань.
E	Початковий рівень	3	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Завдання відзначається фрагментарністю виконання за консультацією викладача або під його керівництвом. ▪ Усвідомлює недостатній обсяг інформації. Застосовує запропонований викладачем спосіб отримання інформації з одного джерела; має фрагментарні уявлення про роботу з науковим джерелом. ▪ Демонструє розуміння отриманої інформації. Демонструє розуміння висновків з певного питання. Відсутні сформовані уміння та навички. ▪ Володіє умінням здійснювати первинну обробку навчальної інформації без подальшого її аналізу.
FX	Низький	2	<p>Завдання відзначається фрагментарністю виконання під керівництвом викладача. Необхідні практичні уміння роботи не сформовані, більшість передбачених навчальною програмою навчальних завдань не виконано.</p>

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВИДІВ І ФОРМ НЕФОРМАЛЬНОЇ ОСВІТИ СТУДЕНТІВ

Види та форми	Рівні	Критерії оцінювання	Кількість балів
Конкурс	Міжнародний	Участь Заохочення Перемога	4 6 10
	Національний	Участь Заохочення Перемога	3 5 8
	На рівні академії	Участь Заохочення Перемога	2 3 5
Курси, стажування, тренінг	Міжнародний	Сертифікат, посвідчення	10
	Національний	Сертифікат, посвідчення	8
Гуртки	Продуктивна участь	Публікації, доповіді, повідомлення тощо	5-10
	Пасивна участь	Відвідування та участь у обговоренні освітньо-наукових проблем	1-4

Критерії оцінювання здобутих компетентностей здобувачів (залік)

Характеристики критеріїв оцінювання здобутих компетентностей	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECST	За 100 бальною шкалою
Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.	Зараховано		60-100

<p>Навчальна діяльність позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>			
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	<p>Не зараховано з можливістю повторного складання заліку</p>	<p>FX</p>	<p>35-59</p>
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.</p>	<p>Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни</p>	<p>F</p>	<p>1-34</p>

Критерії оцінювання відповіді здобувача (екзамен/диф.залік)

Завданням екзамену/диф.заліку є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених здобутих компетентностей, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

1. Виконання першого завдання потребує повної аналітичної і змістовної відповіді (оцінюється від 0 до 50 балів).

45-50 балів отримують здобувачі, які повно та ґрунтовно розкрили теоретичне питання, використавши при цьому не лише обов'язкову, а й додаткову літературу.

41-44 отримують здобувачі, які в цілому розкрили теоретичне питання, однак не повно і допустивши деякі неточності. При цьому не використав на достатньому рівні обов'язкову літературу.

37-40 балів отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, але розкрили його не повністю, допустивши деякі незначні помилки.

34-36 балів отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, розкривши його лише частково і допустивши при цьому окремі помилки, котрі не впливають на загальне розуміння питання.

30-33 балів отримують здобувачі, які правильно визначили сутність питання, недостатньо або поверхово розкривши більшість його окремих положень і допустивши при цьому окремі помилки, які частково вплинули на загальне розуміння проблеми.

0-29 балів отримують здобувачі, які частково та поверхово розкрили лише окремі положення питання і допустили при цьому певні суттєві помилки, котрі значно вплинули на загальне розуміння питання.

2. Питання потребує короткої відповіді, котра розкриває сутність того чи іншого поняття або теоретичного положення (оцінюється від 0 до 30 балів).

27-30 балів отримують здобувачі, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

23-26 балів отримують здобувачі, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

18-22 балів отримують здобувачі, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

1-17 балів отримують здобувачі, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

3. Третє, практичне завдання оцінюється від 0 до 20 балів (кожна відповідь – 10 балів).

15-20 балів – питання розкрито повністю, відповідь обґрунтована, містить приклади, вказані теми, що регулюють дане питання

10-14 бали – питання розкрито повністю, правильно

2-9 бали – питання розкрито частково, відповідь не містить грубих помилок

1 бал – надана відповідь не розкриває суті питання

0 балів – відповідь не надана, надана неправильна відповідь

Характеристики критеріїв оцінювання здобутих компетентностей	За державною (національною) шкалою	За шкалою ECST	За 100 бальною шкалою
<p>Високий рівень Характеризується глибокими, міцними, узагальненими, системними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	5	A	90-100
<p>Високий рівень Характеризується глибокими і міцними знаннями – з предмета, уміннями застосувати знання, творча, навчальна діяльність має частково дослідницький характер, позначена уміннями самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особистісну позицію.</p>	4,5	B	82-89
<p>Достатній рівень Характеризується знаннями суттєвих ознак, понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними. Здобувач самостійно засвоює знання у стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями (аналізом, синтезом, узагальненням, порівнянням, абстрагуванням), уміє робити висновки, виправляти допущені помилки.</p>	4	C	75-81

<p>Середній рівень Знання неповні, поверхневі. Здобувач відновлює основний навчальний матеріал, але недостатньо осмислено, не вміє самостійно аналізувати, робити висновки. Здатний вирішувати завдання за зразком. Володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.</p>	<p>3,5</p>	<p>D</p>	<p>69-74</p>
<p>Початковий рівень Відповідь здобувача при відтворенні навчального матеріалу елементарна, фрагментарна, обумовлюється початковим уявленням про предмет вивчення.</p>	<p>3</p>	<p>E</p>	<p>60-68</p>
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння застосувати теоретичні положення при розв'язанні практичних задач.</p>	<p>2 / Не зараховано з можливістю повторного складання заліку</p>	<p>FX</p>	<p>35-59</p>
<p>Незнання значної частини навчального матеріалу, суттєві помилки у відповідях на питання, невміння орієнтуватися при розв'язанні практичних задач, незнання основних фундаментальних положень.</p>	<p>1 / Не зараховано з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни</p>	<p>F</p>	<p>1-34</p>

Критерії оцінювання курсових та дипломних робіт

Критерії оцінки та бали				Максимальна оцінка у балах
ВИКОНАННЯ РОБОТИ				
1. Актуальність, теоретичне і практичне значення роботи				
необґрунтовані	обґрунтовані; робота містить елементи наукової новизни			5
1-2	3-5			
2. Чіткість формулювання об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження				
об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження не сформульовані	об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані неправильно	об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані нечітко	об'єкт, предмет, мета і завдання дослідження сформульовані чітко	15*
0	1-2	3-4	5	
3. Логічність структури та її відповідність темі роботи				
зміст та структура не відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням	зміст та структура частково відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням	зміст та структура відповідають назві роботи, визначеній меті та поставленим завданням		5
1-2	3	4-5		
4. Методологічний апарат дослідження				
робота не має дослідницького характеру, базується на некоректному використанні методів дослідження	робота має дослідницький характер, але базується на не завжди коректному використанні методів дослідження	робота має дослідницький характер, базується на коректному використанні доцільних методів дослідження		5
1-2	3	4-5		
5. Аналіз наукових джерел				
відсутній	поверхневий (аналіз стану проблеми здійснено за навчальною літературою та застарілими джерелами)	глибокий і всебічний (аналіз стану проблеми здійснено за новітніми вітчизняними і зарубіжними джерелами)		5
0	1-3	4-5		
6. Системність і повнота у розкритті теми				
у роботі не розкрито основних питань щодо теми дослідження; робота ґрунтується на ненаукових положеннях	у роботі належно висвітлено окремі питання, або аналіз проблемних питань має дещо	у роботі висвітлено всі питання теми з опертям на фундаментальні положення сучасної		5

	поверхневий характер; предмет дослідження істотно звужено	мовознавчої науки	
1-2	3	4-5	
7. Стиль, грамотність, логічність викладу			
робота написана зі значною кількістю допущених орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок	робота написана українською літературною мовою з незначною кількістю допущених орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок	робота написана грамотно, українською літературною мовою, не допускаючи орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок	5
1-2	3-4	5	
8. Якість оформлення роботи			
оформлення роботи не відповідає встановленим вимогам	оформлення роботи відповідає встановленим вимогам, але допущено кілька некоректностей	оформлення роботи повністю відповідає встановленим вимогам	5
1-2	3-4	5	
9. Аргументованість висновків, їх відповідність одержаним результатам			
в роботі відсутні висновки як результати дослідження, або вони не є конкретними та не ґрунтуються на положеннях роботи (не впливають з її змісту)	робота містить конкретні висновки щодо результатів дослідження, однак вони не є належно аргументованими та чітко викладеними	результати дослідження чітко сформульовані, належно обґрунтовані, мають науковий характер і практичне значення	5
1-2	3	4-5	
10. Ступінь самостійності автора роботи, особистий внесок автора в роботу			
робота має компілятивний характер, наукова полеміка відсутня	робота є частково самостійним дослідженням проблеми, що пояснюється фрагментарним характером наукової полеміки	робота є самостійним дослідженням актуальної проблеми освіти	5
1-2	3	4-5	
11. Співпраця з науковим керівником при підготовці роботи			
робота підготовлена без погодження з науковим керівником або подана на кафедру з порушеннями встановлених строків	робота завершена і подана на кафедру у визначені терміни, однак в процесі її виконання студент не погоджував свої дії з науковим керівником	на всіх етапах виконання роботи студент виконував завдання за погодження їх з науковим керівником; робота була вчасно подана	5

				на кафедрі у готовому до захисту вигляді		
1-2		3-4		5		
12. Оцінка наукового керівника (без урахування захисту роботи)						
незадовільно	задовільно	добре		відмінно	5	
2	3	4		5		
Разом					70	
ЗАХИСТ РОБОТИ						
здобувач на захист не з'явився	здобувач не в змісті відповіді на поставлені запитання, неспроможний аргументувати положення роботи	здобувач намагається дати відповідь на поставлені запитання і робить спроби аргументувати положення роботи	здобувач допускає суттєві неточності у відповідях на запитання, не завжди належно обґрунтовує положення роботи	здобувач дає правильні відповіді на всі запитання, але не завжди упевнений в аргументації, чи не завжди коректно її формулює	здобувач дає правильні та чіткі відповіді на всі запитання, правильно аргументує власну позицію	30**
0	1	2	3	4	5	
Разом					30	
Загалом					100	

Робота допускається до захисту за умови, що її попередня оцінка (за критеріями 1-12) за висновками наукового керівника становить **не менше 40 балів**

Примітки.

*Оцінка за **Чіткість формулювання об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження** розраховується за ваговим коефіцієнтом 3.

Оцінка за **Захист роботи розраховується за ваговим коефіцієнтом 6.

*** Структура та критерії оцінювання творчих дипломних робіт визначаються на засіданнях відповідної кафедри та затверджуються на засіданні вченої ради факультету.

Критерії оцінювання дипломних робіт

Оцінка магістерської роботи здійснюється за 100-бальною шкалою, яка складається з двох частин: 1) виконання роботи (до 70 балів) і 2) захисту (до 30 балів).

Оцінка «відмінно» (90-100 балів) ставиться, якщо:

1) робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця;

2) випускник оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків;

3) випускник показав критичне ставлення до джерел і літератури, продемонстрував наукову новизну, сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;

4) випускник грамотно, з додержанням вимог держстандарту оформив кваліфікаційну роботу;

6) випускник на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, тверде і впевнено відповів на запитання членів комісії;

7) випускник до захисту представив не менше однієї наукової публікації.

Оцінка « добре » (74-89 балів) ставиться, якщо випускник магістеріуму:

1) робота виконана самостійно, на високому науково-теоретичному рівні, відбиває глибокі теоретичні знання і практичні навички випускника, його здатність до професійної діяльності як науковця;

2) оволодів методами науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, творчого осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, допускає незначні порушення логічності й систематичності викладу;

3) робота має наукову новизну, однак автор не може в достатній мірі проаналізувати літературу і джерела з досліджуваної теми, але сформулював власні пропозиції і практичні рекомендації;

4) з додержанням вимог держстандарту оформив магістерську роботу, але допустив при цьому помилки чи неточності;

5) написав роботу грамотно, українською літературною мовою, допускаючи при цьому поодинокі орфографічні, пунктуаційні та стилістичні помилки;

6) на захисті продемонстрував глибокі знання теми дослідження, відповів на запитання членів комісії.

Оцінка « задовільно » (60-73 балів) ставиться, якщо:

1) оволодів навичками науково-дослідної роботи у збиранні і систематизації даних, їх обробки, осмислення, систематично викладу, формулювання висновків, але допускає порушення логічності й систематичності викладу, некритичного ставлення до документів і матеріалів;

3) робота має компілятивний характер, відсутні елементи наукової новизни, нечітко сформульовані або відсутні власні пропозиції і практичні рекомендації;

4) допустив ряд помилок при оформленні роботи та її науково-довідкового апарату з відхиленням від вимог держстандарту;

5) написав роботу українською літературною мовою, але допустив у ній велику кількість русизмів, орфографічних, пунктуаційних та стилістичних помилок;

6) на захисті продемонстрував неглибокі знання теми дослідження, не зумів відповісти на окремі запитання членів комісії;

7) до захисту не представив жодної публікації.

Оцінка «незадовільно» (до 60 балів) ставиться в тому випадку, коли студент, допущений до захисту кваліфікаційної роботи, абсолютно в ній не орієнтується, не може відповісти на жодне запитання членів комісії, або виявиться, що робота є плагіатом.

В роботі допущені такі грубі помилки:

1. Зміст роботи не відповідає плану магістерської роботи або не розкриває тему повністю чи в її основній частині.

2. Сформульовані розділи (підрозділи) не відбивають реальну проблемну ситуацію, стан об'єкта.

3. Мета дослідження не пов'язана з проблемою, сформульована абстрактно і не відбиває специфіки об'єкта і предмета дослідження.

4. Автор не виявив самостійності, робота являє собою компіляцію або плагіат.

5. Не зроблено глибокого і всебічного аналізу сучасних офіційних і нормативних документів, нової спеціальної літератури (останні 2-10 років) з теми дослідження.

6. Аналітичний огляд вітчизняних і зарубіжних публікацій з теми роботи має форму анотованого списку і не відбиває рівня досліджуваності проблеми.

7. Кінцевий результат не відповідає меті дослідження, висновки не відповідають поставленим завданням.

8. У роботі немає посилань на першоджерела або вказані не ті, з яких запозичено матеріал.

9. Бібліографічний опис джерел у списку використаної літератури наведено довільно, без дотримання вимог державного стандарту.

10. Як ілюстраційний матеріал використано таблиці, діаграми, схеми, запозичені не з першоджерел, а з підручника, навчального посібника, монографії або наукової статті.

11. Обсяг та оформлення роботи не відповідають вимогам роботи, виконана неохайно, з помилками.

Процедури розгляду звернень здобувачів освіти щодо оцінювання

Поточний контроль. Після оголошення результатів поточного контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача за роз'ясненням

і/або з незгодою щодо отриманої оцінки. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає оцінювач.

Семестровий контроль (семестрова оцінка, залік, іспит). У випадку незгоди з рішенням оцінювача щодо результатів семестрового контролю здобувач освіти може звернутися до оцінювача (оцінювачів) з незгодою щодо отриманої оцінки у день її оголошення. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає оцінювач (оцінювачі). У випадку незгоди з рішенням оцінювача (оцінювачів) здобувач освіти може звернутися до декана факультету з умотивованою заявою щодо неврахування оцінювачем важливих обставин при оцінюванні. За рішенням декана здобувач освіти може перескласти іншому науково-педагогічному працівнику, що викладає ту саму чи суміжну дисципліну або має достатню компетенцію для оцінювання роботи здобувача освіти. Декан ухвалює рішення за заявою здобувача освіти, керуючись аргументами, якими здобувач освіти мотивує свою незгоду з оцінкою, і поясненням (усними чи письмовими) оцінювача. Якщо оцінка першого й повторного оцінювання відрізняються більш ніж на 10 %, то рішенням декана до оцінювання може бути залучений третій оцінювач, а підсумкова оцінка визначається як середнє трьох оцінок. В іншому разі чинною є оцінка, що виставлена при першому оцінюванні.

Якщо семестровий контроль оцінювався комісією у разі незгоди із результатами здобувач освіти у день оголошення оцінки може звернутися до комісії, яка проводила оцінювання, з мотивованою незгодою щодо отриманої оцінки. Рішення щодо висловленої здобувачем незгоди приймає комісія.

Якщо здобувач освіти не згоден із роз'ясненням комісії і він може подати письмову заяву декану факультету. Декан факультету своїм рішенням формує комісію з іншим складом фахівців для повторного складання даного виду контролю.

Підсумкова атестація здобувачів освіти. За незгоди з оцінкою за кваліфікаційний іспит і/або захист кваліфікаційної/дипломної роботи/проекту здобувач вищої освіти має право не пізніше 12 години наступного робочого дня, що слідує за днем оголошення результату іспиту, подати апеляцію на ім'я декана. У разі надходження апеляції наказом ректора створюється комісія для її розгляду. Чисельність і склад затверджуються ректором. Матеріали апеляції розглядаються даною комісією не більше трьох робочих днів після подання обґрунтованої заяви. Результати розгляду апеляції оформлюються відповідним протоколом, де виставляється відповідна обґрунтована оцінка. Повторна атестація апеляційними комісіями не проводиться.

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ ДО ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ САМОСТІЙНИХ РОБІТ

1. **Реферат** — короткий виклад (огляд) змісту однієї або декількох наукових робіт або книг з певної тематики. Реферат — перший ступінь на шляху освоєння навиків проведення науково-дослідної роботи, оскільки він є однією з початкових форм подання наукових результатів письмово. Це робота теоретичного характеру із джерелами інформації по аналізу, порівнянню і узагальненню даних, одержаних іншими дослідниками обраної темі. Важливо, що в процесі написання реферату формується власний погляд на проблему.

1. Основні етапи роботи над рефератом

Робота над рефератом принесе користь його авторові, а сам реферат може викликати зацікавленість — однокурсників, викладачів тощо, — якщо здобувач поставиться до його підготовки серйозно, дотримуючись усіх необхідних вимог.

У рефераті студент має показати вміння самостійно працювати з книгою, творчо обробляти і оцінювати досліджуваний матеріал, а також стисло, логічно та аргументовано викладати думки з використанням загальнонаукової і спеціальної термінології. Відібраний для реферату матеріал має бути оброблений, систематизований і, згодом, правильно оформлений.

2. Оформлення і структура реферату

Суворих та конкретних правил його розробки немає, але бажано дотримуватися деяких рекомендацій по оформленню.

Обсяг реферату визначає сам референт. Оптимальним вважається обсяг у 10-15 сторінок друкарського тексту. Кількість сторінок залежить від об'єктивної складності розкриття теми і доступності літературних джерел. Формат паперу — А4, кегль — 14, міжрядковий інтервал — 1,5. Поля: ліворуч — 3 см, справа — 1,5 см, зверху — 2,0 см, знизу — 2,0 см. *Times New Roman*, 14. Абзац 1,25 см.

Структура. Якість оформлення реферату значно підвищується, якщо він має титульний аркуш (співпадає з оформленням титульного аркуша до контрольної роботи, див. Додаток 1), зміст, короткий список використаної літератури, який розміщується на останній сторінці рукопису реферату.

На останній сторінці рукопису реферату ставиться підпис його автора і дата закінчення роботи.

Слід додати, що викладач може на свій розсуд скоректувати як форму, так і зміст підготовки реферату відповідно до конкретного завдання.

Критерії оцінки реферату

Пристаючи до написання реферату, здобувши багатий і різноманітний матеріал, студент має пам'ятати головне: якими вимогами потрібно керуватися, за якими критеріями оцінюватиметься робота людьми, які її читатимуть або слухатимуть (йдеться не про оцінку в балах!).

Звичайно реферати в рамках навчального процесу у виші оцінюються за наступними головними критеріями:

- уміння підібрати наукову літературу по темі;
- інформаційна насиченість, новизна, оригінальність викладу питань;
- простота і дохідливість викладу;
- структурна організованість, логічність, граматична правильність і стилістична виразність;
- переконливість, аргументованість, практична значущість і теоретична обґрунтованість пропозицій і висновків, зроблених в рефераті.

Слід застерегти здобувачів від бездумного списування тексту, повного подання літературного джерела. Наукові праці є особливо складними при їхньому необдуманому представленні письмово, а важливо, щоб здобувач розумів матеріал реферату, осмислив його, наповнив особистою позицією, — інакше цей вид навчальної роботи не виконає своїх функцій.

2. **Контрольна робота** є обов'язковим видом самостійної роботи здобувачів-заочників. Її виконання формує навчально-дослідницькі навички, закріплює вміння самостійно працювати з першоджерелами, допомагає засвоєнню важливих розділів курсу. Вона здійснюється студентом самостійно по більшості дисциплін, що ним вивчаються, і є формою проміжного контролю здобутих компетентностей здобувачів згідно робочому навчальному плану і відповідно до вказівок кафедри. Тематика контрольних робіт і основна література по кожній з тем розробляється кафедрою. Пошук додаткової літератури, що дозволяє повніше розкрити окремі питання теми, здобувачі мають здійснювати самостійно.

Завдання для виконання контрольних робіт видаються здобувачам на попередній сесії. Термін виконання та задачі контрольних робіт встановлюється до початку наступної сесії, але у будь-якому випадку *не пізніше, ніж за місяць до початку екзаменаційної сесії*. Контрольні роботи, які не були здані за місяць до початку екзаменаційної сесії, до розгляду не приймаються.

Методист заочної форми навчання реєструє одержані контрольні роботи у відповідному журналі, передає викладачеві на рецензію і фіксує в журналі результати перевірки контрольної роботи. Оцінка виконання контрольної роботи студента фіксується письмово і повертається до

методиста разом з роботою. Результати перевірених контрольних робіт оцінюються як "зараховано" або не "зараховано". Не зараховані контрольні роботи разом з рецензією повертаються студенту-заочнику на доопрацювання. Невиконання студентом до початку сесії визначених навчальним планом контрольних робіт виключає можливість участі його в заліково-екзаменаційній сесії.

З усіх змістовних питань, які виникають в ході виконання контрольної роботи, студент звертається до провідного викладача, а з організаційних питань представлення роботи, термінів і процедур звітності і оформлення — до методистів деканату.

1. Оформлення контрольної роботи

Культура виконання роботи передбачає її відповідність таким вимогам.

- Робота надається в друкарському або рукописному варіанті. Обсяг роботи визначається складністю і характером теми, але він має складати не менше 23-24 аркушів рукописного тексту або 15 сторінок друкарського тексту.
- Рукописно виконана робота має бути написана акуратно, розбірливо.
- Текст роботи набирається на комп'ютері на одній стороні аркуша білого паперу формату А4. Розмір шрифту — 14 пунктів з інтервалом 1,5. *Times New Roman*, 14. Абзац 1,25 см. Дозволяється використовувати можливості акцентування уваги на визначеннях, термінах, важливих особливостях, застосування шрифтів різної гарнітури, виділення за допомогою рамок, розрядки, кольору, підкреслення та ін.
- Текст контрольної роботи слід друкувати, дотримуючись таких розмірів полів: ліве — не менше 30 мм, праве — не менше 15 мм, верхнє — не менше 20 мм, нижнє — не менше 20 мм.
- Для позначок рецензента слід залишити поля шириною 3-4 см.
- Сторінки слід нумерувати; необхідно встановити в роботі загальну нумерацію сторінок. Першою сторінкою контрольної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок роботи. Другою сторінкою є план роботи. Титульний аркуш не нумерують, на наступних листах номер проставляють на верхньому полі в правому кутку без крапки у кінці.

2. Структура контрольної роботи

- На першій сторінці (або обкладинці зошиту) вказується назва навчального закладу, факультету; кафедри; предмету, з якого написана контрольна; курс, група; прізвище, ім'я і по батькові студента (див. Додаток 1).
- робота починається з назви, далі йде план, якому має відповідати зміст роботи.

- вступ — обсягом в 1-2 сторінки (актуальність даного питання, зв'язок із сучасністю і перспективами розвитку психологічних здобутих компетентностей).
- головний зміст роботи, що включає 2-4 питання (реферативний, тезовий виклад питань контрольної роботи).
- закінчення (у формі висновків) обсягом 1-2 сторінки (можливість використання вивчених понять у подальшій практичній діяльності студента).
- наприкінці контрольної роботи наводиться список використаної літератури, ставиться особистий підпис студента і дата виконання.
- література в списку наводиться за абеткою. Вона має включати всі джерела, які використовуються при підготовці контрольної роботи. Літературі слід надати правильний бібліографічний опис.
- структура контрольної роботи визначається індивідуальною метою і конкретною темою роботи. Структура роботи вважається обґрунтованою, якщо в її рамках є можливим досягнення повного розкриття обраної теми.
- доопрацювання по зауваженнях рецензента виконується окремо на аркушах за кожним зауваженням і розташовується у кінці роботи.

3. Критерії оцінки контрольної роботи

До контрольних робіт пред'являються наступні вимоги:

1. Самостійність розробки теми на основі поглибленого вивчення першоджерел і літератури до неї.
2. Чіткість і послідовність викладення матеріалу відповідно до самостійно складеного плану; у текстовій частині кожне питання плану (завдання) має бути виділено окремо.
3. Правильність оформлення наведених у роботі цитат і виносок.
4. Наявність узагальнень і висновків, зроблених на основі вивчення літератури загалом.
5. Наявність і правильне оформлення списку літератури (з точними бібліографічними даними), яку студент вивчив і використав при написанні контрольної роботи.

У контрольній роботі мають бути відображені головні питання теми і показано вміння:

- відбирати найважливіший матеріал, що стосується теми;
- переконливо обґрунтовувати і аргументувати головні положення роботи;
- викладати питання грамотно, стисло, ясно, послідовно, робити правильні логічні висновки та узагальнення.